

ANKARA ÜNİVERSİTESİ AYAŞ MESLEK YÜKSEKOKULU
ASG 109 SOSYAL GÜVENLİĞE GİRİŞ DERSİ

Öğretim Görevlisi Yusuf Can ÇALIŞIR

DERS PLANI

- SOSYAL GÜVENLİK KAVRAMI
- SOSYAL GÜVENLİĞİN AMACI
- SOSYAL GÜVENLİĞİN ÖNEMİ

⇒ SOSYAL GÜVENLİK NEDİR?

✚ Sosyal güvenlik kavramı, terim anlamı ile; *toplum hâlinde yaşamaktan kaynaklanan tehlikeler de dâhil olmak üzere insanın karşı karşıya bulunduğu tehlikelerin ekonomik sonuçlarına karşı emniyet sağlanmasını* ifade eden bir kavramdır.

✚ Sosyal güvenlik kavramı; kişinin karşılaşması mutlak ya da muhtemel tehlikelerin sonuçlarına karşı kişiye bir gelir garantisi sağlamak suretiyle kişiyi bu muhtaç duruma düşme riskine karşı güvenlik altına almanın genel adıdır.

✚ Sosyal güvenlik; gelirleri ne olursa olsun, ülkede yaşayan herkesin, toplum huzurunu ve refahını bozan sosyal tehlikelerin verdiği zararlardan, **bir insan hakkı** olarak ve esas itibarıyla **bir Devlet görevi olarak**, primli ve/veya primsiz rejimlerin kullanılması suretiyle kurtarılmasını amaçlayan bir sistemdir.

✚ Sosyal güvenlik, dar ve geniş anlamda olmak üzere iki farklı açıdan da tanımlanabilmektedir.

✚ Dar anlamda sosyal güvenlik; tanımlanmış sosyal risklerin zararlarına karşı koruma sağlayan sosyal güvenlik anlayışını;

✚ Geniş anlamda sosyal güvenlik ise sebebi ne olursa olsun muhtaçlık yaratan bütün sosyal risklere karşı koruma garantisi sağlayan sosyal güvenlik anlayışını temsil eder.

✚ Dar anlamda sosyal güvenlik sosyal sigortalarla sağlanan sosyal güvenlik garantisini,

✚ Geniş anlamda sosyal güvenlik ise sosyal sigortalarla sağlanan koruma garantisine ilaveten devletin nakdi veya ayni gelir transferleri ile sağladığı garantiyi de kapsar.

#NOT#: Sosyal güvenlik terim olarak ilk defa 1935 tarihli Amerikan Sosyal Güvenlik Kanununda kullanılmıştır. Yani modern anlamda sosyal güvenlik kavramı ilk kez 1935 tarihli Sosyal Güvenlik Kanununda (The Social Security Act) kullanılmıştır.

Sosyal güvenlik temel ve vazgeçilmez insan haklarından biridir (İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, md.22).

⇒SOSYAL GÜVENLİĞİN AMACI

✚ Modern anlamda sosyal güvenliğin amacı, sosyal güvenliğin konusu olan risklerin sonuçlarına karşı kişiye gelir emniyeti sağlamaktır. Sosyal güvenliğin amacı risklerin önlenmesi değildir. Sosyal güvenliğin konusu risklerin önlenmesinden ziyade risklerin ekonomik sonuçlarına karşı tedbir hazırlamak ve kişilerin muhtaçlığa düşmekten korunmalarını sağlamaktır. Sosyal güvenlik kişilere muhtaçlığa düşmekten kurtulmak kadar hayat seviyelerinin düşmeyeceği konusunda da bir güvenlik duygusu kazandırma amacı taşır.

⇒SOSYAL GÜVENLİĞİN ÖNEMİ

✚ Sosyal güvenlik bir arada toplu olarak yaşayan insanlar arasında sosyal barışın sağlanması, sosyal dayanışmanın kuvvetlenmesi ve sosyal ahengin sağlanması açısından önem taşımaktadır. Sosyal güvenlik sistemi, ister kamu isterse özel nitelikli sosyal güvenlik sistemleri olsun özünde bir tasarruf sistemidir. Sosyal güvenlik bir gelir garantisi sağlar. Dolayısıyla bu gelir garantisi tüketimin sürdürülmesine katkı sağlamaktadır. Sosyal güvenliğin gelir dağılımına da katkısı söz konusudur. Sosyal güvenlik sayesinde zenginlerden fakirlere; üst gelir gruplarından alt gelir gruplarına yönelik dikey bir gelir dağılımı gerçekleşir. Sosyal güvenlik, insan için hak; devlet bakımından da bir yükümlülüktür. Sosyal güvenliğin sağlanmış olması, vatandaşın devlete olan güven ve desteğine de olumlu katkı sağlar. Bu nedendir ki “*sosyal güvenlik millî güvenliğin harcıdır*” görüşünün anlamlı olduğu düşünülmektedir.

Yararlanılan Kaynaklar

Yusuf Alper, Kadir Arıcı (2015), “**Sosyal Güvenlik**”, Anadolu Üniversitesi Yayın No: 2659, Eskişehir, s.2-15.